

KAPTAN KANCA'NIN BİR MACERASI VE ÖBÜR YENİ ÖYKÜLER

Faruk Duman 1974 yılında Ardahan'da doğdu. Ankara'da DTCF Kütüphanecilik Bölümü'nü bitirdikten sonra bir süre Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Bölümü'nde çalıştı. 2003-2018 yılları arasında Can Yayınları'nda Türk Edebiyatı editörlüğü yaptı. Arkadaşlarıyla birlikte *Sarınc* ve *Öykü Gazetesi*'ni çıkardı.

Kitapları

Roman: *Piri: Kayıp Denizler Üzerine Bir Anımsama* (2003), *Kırk* (2006), *İncir Tarihi* (2010, Yunus Nadi Roman Ödülü), *Ve Bir Pars, Hüzünle Kaybolur* (2012), *Köpekler İçin Gece Müziği* (2014, Dünya Kitap Ödülü ve Necati Cumalı Edebiyat Ödülü), *Sus Barbatus!* (2018, Orhan Kemal Roman Armağanı).

Öykü: *Seslerde Başka Sesler* (1997), *Av Dönüşleri* (1999, Sait Faik Hikâye Armağanı), *Nar Kitabı* (2001), *Keder Atlısı* (2004, Haldun Taner Öykü Ödülü), *Sencer ile Yusufçuk* (2009), *Kedi'çin Masallar* (2010), *Baykuş Virane Sever* (2013), *Zeytin Taneleri Birbirine Çarpıyor: Toplu Öyküler* (2019), *Doğa Betiği* (2019), *Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler* (2019).

Deneme: *Adasız Deniz ve Aperitifler / Defterden Notlar* (2010), *Tom Sawyer'ın Kitap Okuduğu Kulübe* (2015), *Yazmalı Defter* (2017).

Faruk Duman'ın
YKY'deki kitapları:

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler (2019)

FARUK DUMAN

Kaptan Kanca'nın
Bir Macerası
ve
Öbür Yeni Öyküler

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5478
Edebiyat - 1565

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler / Faruk Duman

Kitap editörü: **Murat Yalçın**
Düzeltili: **Korkut Tankuter**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Arzu Yaraş**

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7 Küçükçekmece / İstanbul
Telefon: (0 212) 697 30 30
Sertifika No: 45460

1. baskı: İstanbul, Ekim 2019
ISBN 978-975-08-4602-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik](https://www.facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

KAPTAN KANCA'NIN BİR MACERASI / HORLA / GÖMÜ / ÇIVGIN

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası • 9

Horla • 35

Gömü • 65

Çıvgın • 91

EVİMİZİN ÇEVRESİNDE ÇAKALLAR DOLAŞIYOR

Başlangıç • 117

Bir Diken, Bir Mandaya Batıyor • 123

Evimizin Çevresinde Çakallar Dolaşıyor • 124

Yılan • 128

Bir Yaz Kırılması • 132

Atlılar • 140

Eğilen Ağaçlar • 142

El • 144

Kırlangıç • 147

Kış Öteğenleri • 149

Son Yemek • 151

Değişim • 153

Nihale • 155

Yırtıcı Balıklar • 157

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası

Horla

Gömu

Çıvgın

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası

1

Fakat babam görüldüğü kadar cesaretli biri değildi. Alttan alırsa başına bir iş geleceğini düşünürdü. O kadar. Bu yüzden, o akşam. Hava yeni yeni kararırken. Kızıl ışıklar ufukta bir çizgi halinde dünyamızı terk ederken. Şimdilik. Şimdilik. Elinde dosyalarıyla gelip. –Ee ne var ne yok, dediği zaman. Sanki polislerin gelip onu sorduğundan haberi yok. İşte o zaman. Pek de öyle korkmuş gibi görünmüyordu. –Seni arıyorlar, dedi annem. Haberin yok mu? –Yok, dedi, ne yapacaklarmış ki beni? Annemin gözleri büyüdü. Kocasının kimi zaman dünyadan haberi yokmuş gibi davrandığına alışmış olmalıydı gerçi. O sırada, babam gerçekten de dünyadan haberi yokmuş gibi davranırken. Annemin elinde bir tığ ve pembe pembe ışıldayan bir oya parçası vardı. Tığın ucundaki küçük kancayı KAPTAN KANCA'nın eline benzettiğim için, arada annemi oyasıyla meşgul olurken izlemekten hoşlanırdım. Kimseler olmadığı zaman. Dışarıda yağmur sessizce yağarken. Babamın başına bir iş gelmediğinde ve. Onun o sıralarda okulda öğrencileriyle ilgilendiğinden emin olduğumda.

Böyle zamanlarda evin arka kapısını iki kez çalarak. KAPTAN KANCA'nın annemi ziyarete geldiğini bilirdim. Annem oyasını sehpanın üzerine sessizce bırakır. Kalkıp kapıyı korku içinde açardı. Kaptan, iri yarı, üzerinden sular süzülerek. Perişan vücuduyla içeriye girerdi. Elinde bir kova ve. Kovanın içinde de kocaman bir balık bulunurdu. Kaptan bu kovayı kapının hemen yanına bırakarak ellerini pantolonuna siler. Odaya girmez. Oracıkta gördüğü sandalyeye oturarak mahcup. Kollarını kavuşturup anneme bakardı.

KAPTAN KANCA, epey bir zamandan beri anneme âşıktı. Sık sık ortadan kaybolması, bizden başka kimselere görünmemesi, gittiği uzak yerlerden her dönüşünde bana biraz daha garip görünmesi, en azından onun için, hiçbir şeyi değiştirmiyordu. Zamanın geçtiğini mi anlamıyordu yoksa zamana bütünüyle inkâr

mı ediyordu? Bunu ben tam olarak bilemiyordum. Ama o, aylar sonra çıkıp geldiğinde –sanırsın biz ondan umudumuzu hepten kesmişiz; umurumuzdaymış– daha önceki gün buradaymış gibi görünürdü. Çok sık geliyormuş. İki de bir geliyormuş da bıkkıntı vermiş gibi. Bu mahcubiyeti biliriz. Arada anneannemin “her gün gelen kül üstüne, ayda gelen gül üstüne” dediği olurdu. O hesap.

Neyse. KAPTAN KANCA mahcup, üzgün yüzü, yorgunluktan bitap düşmüş vücuduyla kapının yanındaki sandalyeye oturur, hemen yanındaki küçük pencerenin buğusunu silerek dışarıya korkuyla bakmaya başlardı. O tuhaf, sessiz dakikalarda ben de uzakta durur. Nedense büyük, çok büyük sorunlarımız olduğunu düşünürdüm.

Gerçi gerçekten de dışarıda insanı boğan bir şeyler vardı. Sokakta çatışmalar çıkıyor, durup durup bir yerlerde birileri öldürülüyor, insanlar birbirlerini polise ihbar etmekten bitap düşüyorlardı. Mahallede bir tek Ayşe Teyzelerle görüşürdük. O ve kocası Nedim Amca. Bunlar da kasabanın kalabalık lisesinde öğretmenlik yapar, fırsat buldukça bize gelirlerdi. Soluk almak. Soluk almak. İnsan yalnızca açık havada değil, sevdiği insanların yanında da soluk alır. Tabii arada biz de onlara giderdik. Ayşe Teyze yemek işlerinde pek yetenekli sayılmazdı. Ama sigara böreğini iyi yapardı. Annem de tatlı ustasıydı ve Nedim Amca fıındıklı kurabiyelere bayılırdı. Yorgun, çevrede olup bitenlerden bıkmış usanmış kimselerdi. Onlar da bizim gibi korkunç, bitip tükenmek bilmez bir para sıkıntısı çekerlerdi. Ama annem babamla konuşurken arada onların pek de tutumlu olmadıklarını söylerdi.

Babam elindeki dosyaları masasının üzerine bıraktı. Biraz ayakta dolandı, bir şeyler düşündü. Sonra mutfağa gidip ağzına bir parça börek attı. Sonra da ayakkabılarını yeniden giyerek dışarıya çıktı. –Karakola gidecek, dedi annem. Yüzü asılmıştı. Bir iki dakika kadar ne yapacağını bilmez halde evin içinde dolaştı, kaşlarını çatarak bir şeyler aranır gibi yaptı. Senin neyine. Böyle bir şeyler mırıldandığını duydum. Gidip pencereden dışarıya baktım. Yağmur hafiflemiş ama hiç durmamıştı. Babam sokağın kararmaya başlayan ucunda ağır bir gölge gibi yürüyordu. Sonra tümünden görünmez oldu. Olup bitenleri annemle konuşmayı o kadar istiyordum ki. Ama o benim henüz bunları konuşacak

yaşta olmadığımı düşünüyordu. Ya da kendini kandırıyordu; yanımda mutlu ya da sorunsuzmuşuz gibi davranılırsa sağlıklı yetişeceğimi zannediyordu. Oysa ben evde konuşulan her şeyi duyuyordum; annemin yüz hatlarındaki küçük değişimlerden çıkarımlar yapıyor, asılan yüzlere bakarak sorunlarımızın boyutlarını belirliyordum.

Neden sonra, annem bir sandalyeye çıkararak giysi dolabının üstündeki bir küçük bavulu indirdi. Tozunu aldı. Yatağa koyup açtı. Boş bir bavuldu bu. Koyu gri bir astarı vardı. Sonra gidip giysi dolabını açtı, babamın pijamalarından birini alıp katladı, bir gömlek, atlet külot, çoraplar ve başka bir iki şey daha koydu bavula. Sonra onu kaldırıp dış kapının yanına taşıdı. Daha önce olduğu gibi. Babamın yeniden tutuklanacağını anlamıştım.

2

Birlikte salondaki kitaplığın yanına gittik. Annem kitapları bir bir gözden geçirmeye başladı. Daha önce gerçi çoğunu yakmıştık kitapların. Elimizde sakıncalı bir şeylerin kalmış olduğunu sanmıyordum. Yine de babam o ölümcül soğukkanlılığıyla. Bir yerlerden bulup getirdiği kopyaları annemden gizleyerek. Kitaplığımızın gizli köşelerine yerleştirirdi. El yordamıyla yapılmış bu kitapçıklardan bazıları aklımda kalırdı benim: *Sosyalizm yani o ki dayı kızı...* Bir süre, dışarıda yağmur, kitapları annemle birlikte gözden geçirdik. Sonra annem biraz rahatlamış gibi oldu. Geçip sedire oturdu. Eline oyasını aldı. İşte o zaman arka kapı çalındı yine.

Annem kapıyı açmaya gidince, ben de arkasından salona geçtim, onları görebileceğim bir yerde durdum. Kapı açıldı. KAPTAN KANCA perişan, yine üstünden sular süzülerek geldi, elindeki balık kovasını beton zemine bırakarak ayakta bir süre bekledi, sonra her zamanki sandalyesine oturdu. Çok, çok yorgun görünüyordu. Ben onu her seferinde böyle görüyordum ama ne derdi olduğunu bilmiyordum. Belki bu kaptanların hali idi; deniz alıp alıp değiştiriyor, onlara başka biçimler veriyordu. Dolayısıyla kaptanlar da. Tabii öbür denizciler de. Karaya çıktıkları zaman. Anayurtlarını özledikleri için. Böyle ağır, perişan ve üzgün görünüyorlardı. Ağzını bıçak açmıyordu. Hiçbir şey yemek istemiyor. Eline bir bardak

olsun sıcak çay almıyordu. Zira annem kapımızı çalanı ikramsız göndermezdi.

Neyse. KAPTAN KANCA oturup ellerini kucağında birleştirdi, başını önüne eğdi. Üstünden dökülen damlalara bakılırsa bilmediğim bir şey için tüm bedeniyle ağlamaya başladı. Oysa nasıl güçlü, büyük görünüyordu. Yüzü güneşi, tuzu yedikçe kızarmış, kaskatı kesilerek güçlenmişti. Kolları, bacakları çelikleşmişti, sanırsın bir yere girmek istese kapıya gereksinim duymayacak. Hele bir de öfkeleniyse. Yumruğunu sıkıp duvara vuracak. Duvarda irice bir delik açılmakla. İstedığı yere işte bu biçimde girecekti. Bence, KAPTAN KANCA zaten böyle biriydi. Ancak annemin karşısında eriyip bitiyor. Ayrıca denizden ve o müthiş maceralardan uzak kaldıkça hüzne kapılıyordu.

Geceleri gözümün önüne getiriyordum: Annem ve KAPTAN KANCA vakti zamanında, buradan çok uzaklardaki bir ülkede yaşıyorlardı. Köy gibi bir yerdi, belki bir kıyı kasabasıydı. Gençtiler o zaman. Kaptan annemi seviyordu. Annem de onu seviyor ama bunu babasına söyleyemiyordu. Annesine de söyleyemiyordu. Zaten annem arada anlatırdı bana; bizim zamanımızda, diye başlardı. Babamızın bizi sevmesi ne demek. Sevmekten, büyük olasılıkla başının okşanmasını kastediyordu. Ne demek. Aklımıza bile gelmezdi bu. Ayak seslerini duyduğumuzda korkup içeriki odalara kaçardık. O da eve yorgun argın geldiği için ayak altında dolaşmamızı hiç istemezdi. O yüzden. Annem kaptana olan aşkını evde söyleyemiyordu. Kaptan da daha o zamanlar üzölmeyi iyice öğrenmeye başlamıştı. Doğrusu, üzölmeyi öğrenir insan. Hepimiz er ya da geç üzölmeyi öğreniriz.

Annem ayakta duruyordu. Bir süre öyle beklediler. KAPTAN KANCA yere, ayaklarının ucuna baktı, annem de konuğunu izledi. Hiçbir şey konuşmadılar. Sonra kaptan başını yavaş yavaş kaldırarak anneme baktı. Gözlerinin koyulaştığını, iyice sarardığını görebiliyordum. Acaba hasta mı düşmüştü? Onun hastalanabileceğini sanmıyordum. Ama belki çok uzun, yorucu bir seferden yeni dönmüştü. Belki kanlı korkunç bir savaştan çıkıp gelmişti. Böyle bir savaştan çizik bile almadan çıkabileceği kesindi ama. Yine de yorgun düşebilirdi. Başını kaldırdı, –Neyse, gideyim ben, dedi. –Dikkatli ol, dedi annem. Bu kadar. Sonra oturduğu yerden ağır ağır kalktı, kapıyı açtı, kaybolup gitti.